

народни пирувания, игри и раздаване дарове на войската и народа; а триумфалнитѣ врати, колони и др. т. паметници прѣдавали на потомството името и подвизитѣ на триумфатора.

Малкия триумфъ, или овацията, състояла само въ това, че триумфатора влизалъ въ Римъ възсѣдналъ на конь, безъ да бжде придруженъ отъ войската.

Въ числото на военнитѣ закони и награди забѣлжителни сж сжщо и тѣзи, съ които се опрѣдѣлятъ начина и рѣда за распрѣдѣлението на *плячката*, взета въ боя отъ неприятеля. Въ случай на издържане побѣда надъ неприятеля въ полето и прѣвземане на негова лагеръ или градъ, военнитѣ трибуни избирали извѣстно число войници отъ всѣка центурия, манипула и кохорта, за събиране плячката и доставянието ѝ въ своитѣ легиони; останалитѣ войски стояли въ туй време въ строя подъ оръжие. Военнитѣ трибуни събирали всичката плячка на едно мѣсто и се распорѣждали съ продаването ѝ отъ квестора и распрѣдѣлението ѝ на войскитѣ по опрѣдѣлението на прѣдводителя на армията. При това всѣки войникъ получавалъ само половината отъ това, което му се слѣдвало, а другата половина се пазила въ складовѣтѣ при

легионнитѣ орли и знаци. Всѣки легионъ ималъ, по числото на кохортитѣ, 10 свои запасни парични бурси или чанти, отъ които извѣстна часть съставлявала 11-та бурса за погрѣбване тѣлата на легионеритѣ. При распрѣдѣлението плячката, на извѣстни, опрѣдѣлени части, участвували всичкитѣ чинове отъ армията, отъ прѣдводителя ѝ до най-долнитѣ, сжщо и тѣзи, които заемали стражата, испратенитѣ на каквито и да било служебни работи и даже болнитѣ.

Въобще за дѣлежа на военната плячка, взета отъ неприятеля, сжществували особенни правила или по скоро обичаи, които строго се съблюдавали. Именно — плячката се дѣлила на три части, които се опрѣдѣляли: едната — за държавната хазна, другата — за прѣдводителя на армията, а третата — за частнитѣ началници въ войската и за самитѣ войски, въ опрѣдѣленна съразмѣрност. Но когато почнали да награждаватъ началницитѣ и войницитѣ съ пари и земи, тогава военната плячка се давала една часть въ държавната хазна, а другата се прѣдоставявала на прѣдводителитѣ на армията, които често я употрѣбвали за народни игри, издигане на обществени паметници и здания и др. т.

§ 8.

Кастраметацията, фортификацията и полиорцетиката.

Отъ самото основание на Римъ и началото на военното му устройство, римлянитѣ имали вече обичай да усилватъ градоветѣ и полскитѣ си станове съ искусствени укрѣпления. До Полибия обаче нито единъ отъ древнитѣ историци не говори за системата, която сжществувала у римлянитѣ за укрѣпяването на градоветѣ и становѣтѣ. Но несъмнѣн-

но е, че туй искусство процъвтывало у тѣхъ още въ прѣдиущия и началото на сегашния периодъ, доказателство за което служи, между друго, изумлението на Пирра, когато той, въ войната съ римлянитѣ въ Италия, за пръвъ пжтъ видялъ укрѣпления имъ воененъ станъ и призналъ въ строителитѣ му голѣмо искусство. А пръвитѣ обстоятелни